

Badanie specyfiki bezrobocia w wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w zakresie stanu obecnego, perspektyw rozwoju sytuacji na lokalnych rynkach pracy oraz wniosków dla polityki rynku pracy.

Wyniki ankiet realizowanych metodą delficką

Prognozy ekspertów dotyczące zmian sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

powiat sierpecki

ETAP II

RAPORT

Realizacja: MillwardBrown SMG/KRC
Warszawa, ul. Nowoursynowska 154A

Warszawa, październik – grudzień 2009

WSTĘP

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane na podstawie wyników badania ankietowego zrealizowanego metodą delficką.

Badanie przeprowadzone zostało na 250 respondentach w 10 wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w tym na 25 respondentach w powiecie sierpeckim.

Ankiety wysłane zostały do ekspertów lub praktyków zorientowanych, z racji wykonywanego zawodu, w problematyce związanej z rynkiem pracy oraz bezrobociem.

Respondenci reprezentowali różne instytucje z terenu danego powiatu: Powiatowe Urzędy Pracy, Starostwa Powiatowe, lokalne kluby pracy, lokalne organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, lokalne prywatne agencje zatrudnienia oraz lokalne firmy doradztwa personalnego.

Zadaniem respondentów było ustosunkowanie się do szeregu kwestii dotyczących lokalnego rynku pracy oraz przewidywanego rozwoju, w nawiązaniu do sytuacji aktualnej.

Wyniki zaprezentowane zostały osobno dla każdego powiatu.

Definicja pojęć:

Poniżej zdefiniowane zostały - występujące w raporcie - najważniejsze pojęcia związane z rynkiem pracy.

- **Stopa bezrobocia:** Procentowy udział liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo, tzn. pracującej i bezrobotnej, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).
- **Wskaźnik zatrudnienia:** Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).

ANALIZA WYNIKÓW DLA POWIATU SIERPECKIEGO

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Ekspertcy uznali, że stopa bezrobocia będzie wzrastać. W porównaniu z 16,5% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 18%, i pozostać na tym poziomie (17,9%) na koniec 2010 roku. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia o niecały punkt procentowy, w stosunku do końca roku 2008, i oczekuje się, że utrzyma się on już później na podobnym poziomie 41,5% aż do końca roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Ekspertcy przewidują wzrost o 3 punkty procentowe zatrudnienia w sektorze usług, głównie kosztem rolnictwa.

Respondenci mają podzielone zdania, co do wpływu ogólnej kondycji gospodarczej w kraju na sytuację na lokalnym rynku pracy. Z niewielkimi nadziejami patrzą również na działania rządu i organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Ocenia się, że wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy przyniosą pozytywniejszy skutek. Największej poprawy oczekuje się jednak w wyniku pomocy napływającej z Unii Europejskiej oraz rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych nieznacznie zwiększy się i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach odchyłą się dalej od równowagi. Przewiduje się spadek udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o niecały punkt procentowy. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 45,8%. Ekspertcy nie oczekują zmian w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę na spadek o 1,1 punktu procentowego udziału osób w wieku 25-44 lata w ogóle zarejestrowanych, kosztem pozostałych grup wiekowych. Oznacza to, że osoby dojrzałe oraz absolwenci po raz kolejny pozostaną odrobinę w tyle wśród konkurencji na rynku pracy.

Za dominujący problem sierpeckiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. 62% badanych za bardzo istotny uznało brak kompetencji zawodowych bezrobotnych. Następnie do największych problemów sierpeckiego rynku pracy zaliczono

duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie” (57% wskazań) oraz niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej (48% wskazań).

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. 81% badanych przewidziało likwidację miejsc pracy w przemyśle i 48% w rolnictwie. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w sektorze usług, gdzie powstawania nowych miejsc pracy oczekuje ponad 70% respondentów. Tendencję wzrostową ma przejawiać również branża budowlana, choć tam część miejsc pracy ma zostać również zlikwidowana. Pytani o handel respondenci jednakowo często prognozowali likwidowanie i otwieranie miejsc pracy, co może sugerować, że jest to aktywna branża z potencjałem rozwojowym pomimo silnej konkurencyjności, niestabilności i wysokiej rotacji.

67% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 48% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów kontynuuje działalność po wymaganym upływie jednego roku. Jednak w powiecie sierpeckim dużo niższa niż w innych jest różnica między tymi szacunkami, co sugeruje trudniejsze warunki utrzymania się na rynku. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu, przewidują ich likwidację, a żaden z nich nie spodziewa się powstania dużego zakładu.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Dość znaczące rozpiętości we wskazaniach pokazują różnicę w spodziewanych tendencjach: respondenci spodziewają się głównie likwidowania przedsiębiorstw w powiecie sierpeckim i większej liczby nowych niż zlikwidowanych zakładów poza granicami powiatu. Obrazuje to pesymizm ekspertów w kwestii nowych inwestycji na terenie powiatu sierpeckiego.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego i oczekuje się, że jego skutki będą w powiecie odczuwalne w podobnym stopniu zarówno w 2009 jak i w 2010 roku.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez prawie 60% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko niecałe 24%, a za 10 lat – niecałe 10% badanych. Dobrej sytuacji po upływie 10 lat

spodziewa się już 38% badanych, choć tylko 4,8% przewiduje, że stanie się to w ciągu następnego roku.

WYNIKI ANKIET DLA POWIATU SIERPECKIEGO

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 1 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	16,5%	42,1%
pod koniec roku 2009	18,0%	41,4%
pod koniec roku 2010	17,9%	41,5%

Tabela 2 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	49,4%	47,3%
Sektor przemysłowy	18,8%	17,9%
Sektor usługowy	31,8%	34,9%

Tabela 3 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	19,0%	9,5%	47,6%	23,8%	0,0%	2,8
Sytuacja gospodarcza w kraju	14,3%	14,3%	38,1%	23,8%	9,5%	3,0
Pomoc Unii Europejskiej	23,8%	47,6%	23,8%	4,8%	0,0%	2,1
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	28,6%	23,8%	23,8%	19,0%	4,8%	2,5
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	14,3%	19,0%	42,9%	9,5%	14,3%	2,9
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	52,4%	14,3%	19,0%	9,5%	4,8%	2,0
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	38,1%	33,3%	19,0%	9,5%	0,0%	2,0

Tabela 4 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	53,4%	54,2%
Mężczyźni	46,6%	45,8%

Tabela 5 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	35,5%	36,1%
Zasadnicze zawodowe	29,0%	28,8%
Średnie ogólnokształcące	6,9%	7,8%
Średnie zawodowe	22,7%	22,0%
Wyższe	5,2%	4,9%

Tabela 6 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	19,4%	19,8%
25 – 44 lata	50,6%	49,5%
45 lat i powyżej	30,0%	30,7%

Tabela 7 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	90,5%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	61,9%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	19,0%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	47,6%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	57,1%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	4,8%
Inne czynniki	9,5%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 8 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	4,8%	81,0%
Handel	38,1%	38,1%
Usługi	71,4%	9,5%
Budownictwo	47,6%	19,0%
Rolnictwo	4,8%	47,6%

Tabela 9 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	66,7%	47,6%
Średnie	33,3%	23,8%
Duże	0,0%	23,8%

Tabela 10 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	19,0%	47,6%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	81,0%	61,9%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 11 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	4,8%	0,0%	38,1%	33,3%	23,8%	3,7
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	4,8%	4,8%	28,6%	47,6%	14,3%	3,6

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 12 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Kształcenie w kierunkach związanych z budownictwem i usługami;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego;
▪ Zwiększenie liczby szkół przyzakładowych, wyposażających ucznia w konkretne umiejętności;
▪ Zwiększenie nacisku na naukę zawodu;
▪ Zwiększenie oferty szkół zawodowych;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 13 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	23,8%	33,3%	38,1%	4,8%	0,0%	2,2
Sytuacja na rynku pracy za rok	14,3%	38,1%	42,9%	4,8%	0,0%	2,4
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	4,8%	19,0%	52,4%	23,8%	0,0%	3,0
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	4,8%	4,8%	52,4%	33,3%	4,8%	3,3